

ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ

SIMONE DAVIES

ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΜΕ ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΠΑΙΔΙ

1-3
ΕΤΩΝ

ΠΩΣ ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΣΕΤΕ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΕΛΕΝΗ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 12 Ας αλλάξουμε τον τρόπο που βλέπουμε τα μικρά παιδιά
- 14 Γιατί αγαπώ τα νήπια
- 16 Τι πρέπει να γνωρίζουμε για τα νήπια
- 18 Μεγαλώνοντας παιδιά σύμφωνα με την προσέγγιση Μοντεσσόρι
- 20 Πώς να αξιοποιήσετε αυτό το βιβλίο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

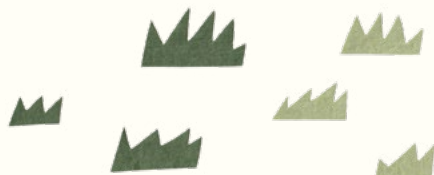
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ

- 22 Σύντομη ιστορική αναδρομή της μεθόδου Μοντεσσόρι
- 23 Παραδοσιακή εκπαίδευση και μοντεσσοριανή εκπαίδευση
- 24 Κάποιες μοντεσσοριανές αρχές

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

- 34 Δραστηριότητες Μοντεσσόρι για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του παιδιού
- 35 Τα χαρακτηριστικά μιας δραστηριότητας Μοντεσσόρι
- 36 Πώς παρουσιάζουμε μια δραστηριότητα σε ένα παιδί
- 37 Γενικές αρχές που πρέπει να θυμάστε
- 41 Πώς να οργανώσετε μια δραστηριότητα
- 44 Είδη δραστηριοτήτων
 - 44 Οπτικο-κινητικός συντονισμός
 - 47 Μουσική και κίνηση

- 49 Καθημερινή ζωή
- 54 Καλλιτεχνική έκφραση
- 56 Γλώσσα

- 70 Μια επιπλέον σημείωση για το ύπαιθρο και τη φύση
- 72 Τι γίνεται με τα παιχνίδια που δεν είναι Μοντεσσόρι;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

- 76 Δημιουργώντας χώρους σύμφωνα με τις μοντεσσοριανές αρχές
- 77 Σε κάθε δωμάτιο
 - 77 Είσοδος
 - 77 Καθιστικό
 - 78 Κουζίνα
 - 79 Τραπεζαρία
 - 79 Υπνοδωμάτιο
 - 80 Μπάνιο
 - 80 Χώρος καλλιτεχνικής έκφρασης
 - 81 Γωνιά ανάγνωσης
 - 81 Εξωτερικός χώρος
- 83 Γενικές αρχές που πρέπει να θυμάστε
 - 83 Αντιμετωπίζοντας την ακαταστασία
 - 84 Κάντε τον χώρο άνετο και φιλόξενο
 - 84 Διαμόρφωση του σπιτιού για λιγότερο κόπο
 - 85 Κοινή χρήση χώρων
 - 85 Μικροί χώροι
- 86 Η σημασία του οικιακού περιβάλλοντος
- 88 Ξενάγηση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΜΕΓΑΛΩΝΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ ΠΟΥ ΝΙΩΘΕΙ ΠΩΣ ΤΟ ΒΛΕΠΟΥΝ ΚΑΙ ΤΟ ΑΚΟΥΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΩΝΤΑΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ

- 96 Πέντε συστατικά για την καλλιέργεια της περιέργειας
- 96 Εμπιστευτείτε το παιδί
 - 97 Ένα πλούσιο μαθησιακό περιβάλλον
 - 97 Χρόνος
 - 97 Μια ασφαλής βάση
 - 98 Καλλιερώντας το συναίσθημα της έκπληξης / του θαυμασμού
- 98 Επτά αρχές για ανθρώπους με περιέργεια
 - 98 Ακολουθήστε το παιδί
 - 99 Ενθαρρύνετε τη βιωματική μάθηση
 - 100 Συμπεριλάβετε το παιδί στην καθημερινή ζωή
 - 101 Μειώστε ταχύτητα
 - 102 Βοήθησέ με να βοηθήσω τον εαυτό μου
 - 104 Ενισχύστε τη δημιουργικότητά του
 - 107 Παρατήρηση

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΣΤΕ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ

- 109 Κάντε το παιδί να νιώσει πως είναι σημαντικό, πως ανήκει σε ένα σύνολο, πως είναι αποδεκτό όπως είναι
- 110 Γίνετε οι μεταφραστές του
- 111 Επιτρέψτε όλα τα συναισθήματα, αλλά όχι όλες τις συμπεριφορές
- 112 Προσφέρετε στο παιδί ανατροφοδότηση αντί για έπαινο
- 114 Ρόλοι και ταμπέλες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΩΝΤΑΣ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΩΝΤΑΣ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

- 118 Γιατί η προσέγγιση Μοντεσσόρι δεν χρησιμοποιεί απειλές, δωροδοκίες και τιμωρίες
- 120 Αναζήτηση λύσεων μαζί με το παιδί
- 123 Τρόποι για να συμμετέχει το παιδί στη διαδικασία
- 124 Πώς μιλάμε στο παιδί για να το βοηθήσουμε να μας ακούσει
- 126 Προσαρμόστε τις προσδοκίες σας
- 128 Κάτι ακόμα

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΩΣ ΝΑ ΘΕΣΕΤΕ ΟΡΙΑ

- 130 Τα όρια είναι θεμιτά
- 131 Θέστε όρια με σαφήνεια
- 132 Εφαρμόστε τα όρια με σαφήνεια, συνέπεια και καλοσύνη
- 135 Αναγνωρίστε τα αρνητικά συναισθήματα
- 136 Πώς να διαχειριστείτε τα ξεσπάσματα
- 138 Επανασυνδεθείτε όταν είναι ήρεμο
- 138 Βοηθώντας το να επανορθώσει
- 140 Συμβουλές για τη θέσπιση ορίων
- 143 Μια χρήσιμη λίστα σχετικά με τα όρια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΠΕΡΝΩΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

- 146 Καθημερινός ρυθμός
- 148 «Τελετουργίες»
- 149 Ντύσιμο και έξοδος από το σπίτι
- 153 Φαγητό
- 157 Ύπνος
- 160 Το βούρτσισμα των δοντιών

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ ΑΛΛΑΓΩΝ

- 161 Τουαλέτα
- 164 Αποχαιρετώντας τις πιπίλες
- 165 Αδέλφια

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΕΝΑ ΝΗΠΙΟ

- 171 Μαθαίνει να μοιράζεται
- 172 Μαθαίνει να διακόπτει μια συνομιλία με σεβασμό
- 173 Δεξιότητες για εσωστρεφή παιδιά
- 175 Όταν το παιδί χτυπάει/δαγκώνει/σπρώχνει/πετάει πράγματα
- 178 Καλλιεργώντας τη συγκέντρωση
- 179 Αντιμετωπίζοντας την απογοήτευση
- 180 Όταν είναι κολλημένο πάνω μας
- 182 Χρόνος μπροστά σε οθόνες
- 183 Διγλωσσία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΝΗΛΙΚΑ

- 188 Προετοιμασία
- 189 Προσωπική φροντίδα
- 190 Υιοθετήστε τη νοοτροπία της διά βίου μάθησης

- 190 Ξεκινήστε και τελειώστε την ημέρα σωστά
192 Μάθετε να ασχολείστε με το παρόν
193 Παρατήρηση
193 Γεμίστε τη δική σας δεξαμενή συναισθημάτων, και του παιδιού
194 Επιβραδύνετε τον ρυθμό σας
196 Να είστε οδηγός του παιδιού
197 Χρησιμοποιήστε το σπίτι ως βοηθό
198 Να είστε ειλικρινείς
198 Αναλάβετε την ευθύνη για τη ζωή και τις επιλογές σας
199 Μαθαίνουμε από τα λάθη μας
200 Απολαύστε αυτά που έχετε
200 Αυτογνωσία
201 Συνεχίστε να εξασκείστε

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΔΟΥΛΕΥΟΝΤΑΣ ΜΑΖΙ

- 204 Και με τους υπόλοιπους ενήλικες;
205 Και οι γονείς είναι άνθρωποι
205 Όταν το παιδί προτιμάει τον έναν γονέα
206 Το κλειδί για τη συνεργασία της οικογένειας
207 Συμφωνία με την υπόλοιπη οικογένεια
209 Γιαγιάδες, παππούδες και μπέμπι σίτερ
210 Όταν υπάρχει διαμάχη στην οικογένεια
211 Το διαζύγιο δεν πρέπει να αποτελεί λέξη-ταμπού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΕΤΑ

- 214 Προετοιμασία για το νηπιαγωγείο / για το σχολείο
215 Τα χρόνια που ακολουθούν
219 Ώρα για αλλαγή στην εκπαίδευση
219 Ώρα για ειρήνη

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ ΑΠΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ

- 222 Αυστραλία
Kylie, Aaron, Caspar, Otis και Otto
How We Montessori
223 Μογγολία
Enerel, Bayanaa, Nimo και Odi
Minimoo
224 Καναδάς
Beth, Anthony και Quentin
Our Montessori Life
225 ΗΠΑ
Amy, James, Charlotte και Simon
Midwest Montessori
226 Η οικογένειά μου
Simone, Oliver και Emma
Αυστραλία και Ολλανδία
227 Η τάξη μου
Jacaranda Tree Montessori
Άμστερνταμ, Ολλανδία
228 ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
230 ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ
233 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
234 Αντί γι' αυτό, πείτε αυτό
238 Πού θα βρείτε υλικά και έπιπλα Μοντεσσόρι
240 Σχετικά με τα σχολεία Μοντεσσόρι
240 Τι να αναζητήσετε σε ένα σχολείο Μοντεσσόρι
241 Πώς είναι μια μέρα σε ένα σχολείο Μοντεσσόρι;
242 Είναι κατάλληλη η μέθοδος Μοντεσσόρι για κάθε παιδί;
243 Πώς μεταβαίνει ένα παιδί σε ένα παραδοσιακό σχολείο μετά από ένα σχολείο Μοντεσσόρι;
244 Συναισθήματα και ανάγκες
247 Συνταγή για πλαστελίνη
248 Λίστα δραστηριοτήτων Μοντεσσόρι για μικρά παιδιά
262 Ευρετήριο

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

3

Δραστηριότητες Μοντεσσόρι για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη
του παιδιού

Τα χαρακτηριστικά μιας δραστηριότητας Μοντεσσόρι

Πώς παρουσιάζουμε μια δραστηριότητα σε ένα παιδί

Γενικές αρχές που πρέπει να θυμάστε

Πώς να οργανώσετε μια δραστηριότητα

Είδη δραστηριοτήτων

Οπτικο-κινητικός συντονισμός

Μουσική και κίνηση

Καθημερινή ζωή

Καλλιτεχνική έκφραση

Γλώσσα

Μια επιπλέον σημείωση για το ύπαιθρο και τη φύση

Τι γίνεται με τα παιχνίδια που δεν είναι Μοντεσσόρι;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Συχνά ο ευκολότερος τρόπος να εισάγουμε τις αρχές Μοντεσσόρι στο σπίτι είναι να ξεκινήσουμε με κάποιες δραστηριότητες.

Οι δραστηριότητες Μοντεσσόρι βασίζονται στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη του παιδιού. Ξεκινάμε κοιτάζοντας το ίδιο το παιδί, για να διαπιστώσουμε ποιες είναι οι ανάγκες του. Στη συνέχεια, δημιουργούμε δραστηριότητες για την κάλυψη αυτών των αναγκών.

Οι ανάγκες των μικρών παιδιών συνίστανται στη χρήση των χεριών τους με διάφορους τρόπους (ασκώντας τη λαβή τους, την ικανότητα να φτάνουν με ένα άκρο στην αντίθετη πλευρά του σώματός τους, να μεταφέρουν αντικείμενα από το ένα χέρι στο άλλο, να μετακινούν μεγάλα αντικείμενα, να χρησιμοποιούν και τα δύο χέρια μαζί), την εξάσκηση της αδρής κινητικότητας, την έκφραση και την επικοινωνία.

Οι δραστηριότητες Μοντεσσόρι για τη νηπιακή ηλικία εμπίπτουν σε πέντε κύριους τομείς:

1. Οπτικο-κινητικός συντονισμός (συντονισμός ματιού-χειριού)
2. Μουσική και κίνηση
3. Καθημερινή ζωή (πρακτικές δραστηριότητες της καθημερινότητας)
4. Καλλιτεχνική έκφραση
5. Γλώσσα

Στο παράρτημα του βιβλίου θα βρείτε μια λίστα δραστηριοτήτων Μοντεσσόρι για μικρά παιδιά. Οι ηλικίες που αναφέρονται είναι ενδεικτικές. Φροντίστε να παρακολουθείτε το παιδί για να δείτε σε ποιες δραστηριότητες διατηρείται η προσοχή του, αφήνοντας εκείνες που του είναι πολύ δύσκολες ή πολύ εύκολες.

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ

Οι δραστηριότητες Μοντεσσόρι στοχεύουν συνήθως **σε μία συγκεκριμένη δεξιότητα**. Για παράδειγμα, η τοποθέτηση μιας μικρής μπάλας σε ένα κουτί μέσα από μια μικρή τρύπα επιτρέπει στο παιδί να αναπτύξει αυτή τη δεξιότητα. Αυτό διαφέρει από πολλά παραδοσιακά πλαστικά παιχνίδια που συνδυάζουν πολλαπλές δεξιότητες, περιλαμβάνοντας ταυτόχρονα ένα μέρος όπου πρέπει να σπρώξουν κάτι, ένα μέρος όπου πέφτει μια μπάλα, ένα άλλο μέρος που κάνει θόρυβο και ούτω καθεξής.

Προτιμάμε επίσης να χρησιμοποιούμε **φυσικά υλικά**. Τα μικρά παιδιά εξερευνούν με όλες τις αισθήσεις τους. Φυσικά υλικά, όπως το ξύλο, είναι εξαιρετικά στην αφή, είναι γενικά αρκετά ασφαλή για να τα βάζουν στο στόμα τους και το βάρος του αντικειμένου είναι πιο πιθανό να σχετίζεται με το μέγεθός του. Αν και συχνά είναι πιο ακριβά, τα ξύλινα παιχνίδια είναι συνήθως πιο ανθεκτικά και μπορούμε να τα βρούμε και μεταχειρισμένα, αλλά και να τα χαρίσουμε σε κάποιον άλλο όταν το παιδί μας σταματήσει να τα χρησιμοποιεί. Επίσης, η αποθήκευση των δραστηριοτήτων σε δοχεία από φυσικά υλικά, όπως υφαντά ή ψάθινα καλάθια, προσθέτει χειροποίητες πινελιές και προσδίδει ομορφιά στον χώρο.

Πολλές δραστηριότητες Μοντεσσόρι έχουν **αρχή, μέση και τέλος**. Το παιδί μπορεί να ξεκινήσει με ένα μικρό μέρος της ακολουθίας και, καθώς αναπτύσσεται, θα είναι σε θέση να ολοκληρώσει τον πλήρη *κύκλο εργασίας*, συμπεριλαμβανομένης και της επιστροφής της δραστηριότητας στο ράφι. Βιώνει την ηρεμία, καθώς πραγματοποιεί τη δραστηριότητα, και την ικανοποίηση μόλις την ολοκληρώσει. Για παράδειγμα, στη δραστηριότητα του ανθοστολισμού (τοποθετούμε λουλούδια σε μικρότερα βάζα) αρχικά ένα παιδί μπορεί να βρει ενδιαφέρον μόνο στο να ρίχνει το νερό στο βάζο και να σκουπίζει τυχόν πιτσιλιές με το σφουγγάρι. Σταδιακά, θα μάθει όλα τα βήματα και θα ολοκληρώσει τον κύκλο εργασίας, γεμίζοντας τα μικρά βάζα με νερό, τοποθετώντας όλα τα λουλούδια, τακτοποιώντας τα αντικείμενα στο τέλος και σκουπίζοντας το χυμένο νερό.

Οι δραστηριότητες Μοντεσσόρι είναι **ολοκληρωμένες**. Η ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας παίζει σημαντικό ρόλο στο να νιώσει τη χαρά της δημιουργίας και της επίτευξης του στόχου. Ένα παιδί μπορεί να απογοητευτεί εάν, για παράδειγμα, λείπει το κομμάτι ενός παζλ. Εάν λείπουν κομμάτια, αποσύρουμε ολόκληρη τη δραστηριότητα.

Οι δραστηριότητες οργανώνονται συχνά σε ξεχωριστούς **δίσκους και καλάθια**. Μέσα σε κάθε δίσκο ή καλάθι υπάρχει ό,τι χρειάζεται το παιδί για να ολοκληρώσει τη δραστηριότητα μόνο του. Για παράδειγμα, εάν η δραστηριότητα περιλαμβάνει νερό, μπορούμε να συμπεριλάβουμε ένα σφουγγάρι ή ένα πετσετένιο γάντι για να μπορεί να σκουπίσει τυχόν πιτσιλιές.

Τα παιδιά τελειοποιούν μια δραστηριότητα μέσω της **επανάληψης**. Η δραστηριότητα πρέπει να είναι ακριβώς στο επίπεδο που βρίσκεται το παιδί – αρκετά δύσκολη ώστε να αποτελεί πρόκληση, αλλά όχι τόσο δύσκολη ώστε να αποθαρρυνθεί και να τα παρατήσει. Μου αρέσει να βρίσκω μια ολόκληρη σειρά από μανταλάκια στο πάνω μέρος μιας ζωγρα-

φιάς που στεγνώνει κρεμασμένη: υποδηλώνει ότι ένα παιδί ασκήθηκε και είναι ικανό να ανοιγοκλείνει τα μανταλάκια ώστε να κρεμάσει τη ζωγραφιά του.

Συχνά τα παιδιά μπορεί να επικεντρωθούν και να επαναλάβουν ένα μόνο μέρος της δραστηριότητας. Για παράδειγμα, μπορεί να ασκούνται να στύψουν ένα σφουγγάρι ή να γεμίζουν μια κανάτα με νερό από μια βρύση. Παρατηρούμε και τα αφήνουμε να επαναλάβουν ξανά και ξανά το κομμάτι που προσπαθούν να κατακτήσουν. Σταδιακά θα προσθέσουν κι άλλα βήματα στη διαδικασία ή θα μεταβούν σε μια άλλη δραστηριότητα.

Ένα παιδί έχει την **ελευθερία να επιλέξει** μια δραστηριότητα. Οι χώροι μας είναι έτσι σχεδιασμένοι ώστε να ενθαρρύνουν αυτή την ελευθερία επιλογής, προσφέροντας έναν περιορισμένο αριθμό δραστηριοτήτων στις οποίες ασκούνται τα παιδιά.

«Το καθήκον της διδασκαλίας γίνεται εύκολο, αφού δεν χρειάζεται να επιλέξουμε τι θα διδάξουμε, αλλά πρέπει να τοποθετήσουμε τα πάντα μπροστά του για την τέρψη της νοητικής του όρεξης. Πρέπει να έχει απόλυτη ελευθερία επιλογής και μετά δεν χρειάζεται τίποτα άλλο από επαναλαμβανόμενες εμπειρίες που όλο και περισσότερες θα χαρακτηρίζονται από ενδιαφέρον και σοβαρή προσοχή, κατά την απόκτηση ορισμένων επιθυμητών γνώσεων».

Δρ Μαρία Μοντεσσόρι, Να εκπαιδεύσουμε το ανθρώπινο δυναμικό

ΠΩΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΜΕ

ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΕ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ

Στην εκπαίδευση παιδαγωγών Μοντεσσόρι, μαθαίνουμε να δείχνουμε στα παιδιά πώς να χρησιμοποιούν κάθε δραστηριότητα στην τάξη κάνοντάς τους μια «παρουσίαση». Σε μια παρουσίαση κάθε δραστηριότητα χωρίζεται σε μικρά βήματα, από τη στιγμή που μεταφέρουμε τον δίσκο από το ράφι στο τραπέζι, την παρουσίαση της δραστηριότητας βήμα προς βήμα, έως και την επιστροφή του δίσκου στο ράφι. Ασκομάστε στην παρουσίαση κάθε δραστηριότητας ξανά και ξανά. Έτσι, όταν το παιδί χρειαστεί βοήθεια στην τάξη, γνωρίζουμε τόσο καλά τη δραστηριότητα από την εξάσκησή μας, ώστε μπορούμε να αυτοσχεδιάσουμε και να παρέμβουμε για να το βοηθήσουμε όσο ακριβώς είναι απαραίτητο.

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την ίδια προσέγγιση και στο σπίτι. Μπορούμε να οργανώσουμε μια δραστηριότητα, να την κάνουμε πρώτα εμείς, να χωρίσουμε τη δραστηριότητα σε μικρά βήματα και να ασκηθούμε για να δούμε πώς θα μπορούσε να τη διαχειριστεί το παιδί μας.

Αφήστε το να επιλέξει τη δραστηριότητα που το ενδιαφέρει και να τη δοκιμάσει όσο μπορεί χωρίς να παρέμβετε. Ακόμα κι αν του πέσει κάτι, μπορούμε να καθίσουμε χωρίς να παρέμβουμε για να δούμε αν θα αντιδράσει και αν θα το σηκώσει μόνο του. Αν δούμε ότι δυσκολεύεται και αρχίζει να δείχνει απογοητευμένο, τότε μπορούμε να παρέμβουμε και να πούμε «Κοίτα» και μετά να του δείξουμε, αργά, πώς ξεβιδώνουμε, για παράδειγμα, το καπάκι ενός βάζου. Τότε μπορούμε να αποτραβηχτούμε και πάλι, για να δούμε αν τα καταφέρνει.

Σας παραθέτω εδώ μερικές συμβουλές για την παρουσίαση μιας δραστηριότητας σε ένα παιδί:

- Κάντε ακριβείς, αργές κινήσεις με τα χέρια σας, ώστε το παιδί να μπορεί να παρατηρήσει καθαρά. Για παράδειγμα, διαχωρίστε μία προς μία όλες τις μικρές κινήσεις που κάνουμε, για να ξεκουμπώσουμε ένα ρούχο και επαναλάβετε αργά για κάθε κουμπί, ένα ένα.
- Αποφύγετε να μιλάτε ενώ του δείχνετε – διαφορετικά το παιδί δεν ξέρει αν πρέπει να κοιτάξει εμάς ενώ μιλάμε ή τα χέρια μας.
- Προσπαθήστε να του δείχνετε με τον ίδιο τρόπο κάθε φορά, για να το διευκολύνετε να αφομοιώσει κάποιο ενδιάμεσο βήμα που ενδεχομένως του έχει διαφύγει.
- Χειριστείτε τα αντικείμενα με τρόπο με τον οποίο μπορεί να τα καταφέρει το παιδί, για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας δύο χέρια για να μεταφέρετε έναν δίσκο ή ένα ποτήρι κ.λπ.
- Εάν δεν θέλει να το βοηθήσουμε, μπορεί να προτιμά να το παροτρύνουμε, όπως «Σπρώξε, σπρώξε». Εναλλακτικά, μπορούμε να το αφήσουμε να προσπαθήσει μόνο του μέχρι να τα καταφέρει. Ίσως, πάλι, να απομακρυνθεί και να δοκιμάσει ξανά κάποια άλλη στιγμή.

ΑΡΓΑ

ΧΕΡΙΑ

ΚΑΘΟΛΟΥ

ΛΟΓΙΑ

Άκουσα για πρώτη φορά το ακρωνύμιο SHOW* (Δείξτε) από τη συνάδελφο και φίλη μου Jeanne-Marie Paynel. Αποτελεί μια χρήσιμη υπενθύμιση προς τους ενήλικες να χρησιμοποιούμε τα χέρια μας αργά και να παραλείπουμε εντελώς τα λόγια όταν δείχνουμε στα παιδιά κάτι καινούργιο.

Αυτό βοηθά το παιδί να αντιληφθεί τα πράγματα πιο εύκολα. Όταν οι κινήσεις μας είναι αργές, είναι εύκολο για το παιδί να τις παρακολουθήσει. Αν ταυτόχρονα εξηγούμε με λόγια, το παιδί σ' αυτή την ηλικία δεν είναι σίγουρο αν πρέπει να μας ακούσει ή να μας παρακολουθήσει. Παραμένουμε, λοιπόν, σιωπηλοί, ώστε το παιδί να μπορεί να εστιάσει αποκλειστικά στις κινήσεις μας.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ

1. Αφήστε το παιδί να σας οδηγήσει

Ακολουθήστε τον ρυθμό και τα ενδιαφέροντα του παιδιού. Του δίνουμε τον χρόνο να επιλέξει μόνο του, αντί να προτείνουμε ή να καθοδηγούμε τη διαδικασία. Αφήστε το να επιλέξει από τις δραστηριότητες στις οποίες ασκείται μέχρι να τις κατακτήσει – τίποτα πολύ εύκολο ή πολύ δύσκολο. Κάτι που να θεωρεί πρόκληση, αλλά όχι τόσο δύσκολο ώστε να τα παρατήσει.

* Στο πρωτότυπο: *Slow Hands Omit Words* (Αργά χέρια, παραλείψτε τα λόγια) από το οποίο προκύπτει το ακρωνύμιο SHOW. (Σ.τ.Μ.)

2. Αφήστε το να ασχοληθεί με τη δραστηριότητα για όσο χρονικό διάστημα επιθυμεί

Όσο το παιδί ασκείται για να κατακτήσει μια δραστηριότητα, δεν θέλουμε να το πιέσουμε να τελειώσει, ακόμα κι αν ο αδερφός ή η αδερφή του περιμένει τη σειρά του. Μόλις ολοκληρώσει τη δραστηριότητα, ρωτήστε το εάν θέλει να το ξανακάνει. Αυτό ενθαρρύνει την επανάληψη και του δίνει την ευκαιρία να επαναλάβει, να εξασκηθεί, να κατακτήσει τη δραστηριότητα και να αυξήσει τη συγκέντρωσή τους.

Ιδανικά, δεν διακόπτουμε το παιδί όταν βρίσκεται σε βαθιά συγκέντρωση. Ένα απλό σχόλιο από εμάς μπορεί να το αποσπάσει από αυτό στο οποίο δουλεύει και μπορεί, τότε, να εγκαταλείψει εντελώς τη δραστηριότητα. Περιμένουμε έως ότου μας κοιτάξει αναζητώντας κάποιο σχόλιο, παρεμβαίνουμε για να προσφέρουμε βοήθεια όταν απογοητευτεί και φροντίζουμε να έχει τελειώσει πριν του ζητήσουμε κάτι, όπως, για παράδειγμα, να έρθει στο τραπέζι για φαγητό.

3. Αποφύγετε να «τεστάρετε» το παιδί

Μπορεί να μην το συνειδητοποιούμε όταν το κάνουμε, αλλά συνεχώς «τεστάρουμε» τα παιδιά μας. «Τι χρώμα είναι αυτό;» «Πόσα μήλα κρατάω;» «Δείξε στη γιαγιά τι ωραία που περπατάς».

Το έκανα κι εγώ όταν ο γιος μου ήταν μικρός. Συχνά του ζητούσα να δείξει κάποια νέα του ικανότητα ή να εκτελέσει κάποιο νέο κόλπο με ένα παράγγελα. Ίσως για να περηφανευτώ. Ή ίσως για να τον ωθήσω να μάθει λίγο πιο γρήγορα.

Τώρα βλέπω ότι αυτή η προτροπή είναι ένα είδος δοκιμασίας για το παιδί. Και υπάρχει συνήθως μόνο μία σωστή απάντηση, οπότε, αν η απάντησή του είναι λάθος, δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να πούμε «Όχι, αυτό το λουλούδι είναι κίτρινο, όχι μπλε». Δεν είναι ό,τι πιο καλό για την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης ενός παιδιού.

Αντ' αυτού, μπορούμε να συνεχίσουμε να ονομάζουμε πράγματα, να κάνουμε ερωτήσεις για να προκαλέσουμε την περιέργεια και να χρησιμοποιήσουμε την παρατήρηση για να διαπιστώσουμε τι έχει μάθει το παιδί και σε τι ακόμα χρειάζεται να ασκηθεί.

Τώρα πια, η μόνη φορά που θα ρωτήσω ένα παιδί με αυτόν τον τρόπο είναι αν είμαι 100% σίγουρη ότι γνωρίζει την απάντηση και θα ενθουσιαστεί να μου τη δώσει. Για παράδειγμα, αν ένα παιδί έχει μάθει να εντοπίζει όλα τα μπλε αντικείμενα μόνο του, θα μπορούσα να δείξω κάτι μπλε και να ρωτήσω «Τι χρώμα είναι αυτό;» και τότε με χαρά θα φωνάξει «Μπλε!». Αυτό συνήθως ξεκινά όταν είναι περίπου 3 ετών.

4. Βάζουμε τη δραστηριότητα πίσω όταν τελειώσει

Όταν το παιδί τελειώσει με μια δραστηριότητα, μπορούμε να το παροτρύνουμε να την επιστρέψει στη θέση της στο ράφι. Αυτή η συνήθεια τονίζει ότι υπάρχει αρχή, μέση και τέλος σε μια δραστηριότητα.

Η επανατοποθέτηση των πραγμάτων στη θέση τους στο ράφι προσδίδει, επίσης, τάξη και ηρεμία στον χώρο.

Με τα μικρότερα παιδιά, μπορούμε αρχικά να υποδείξουμε πού ανήκει καθετί και να ει-

σαγάγουμε την επιστροφή στη θέση τους ως το τελευταίο μέρος της δραστηριότητας. Μπορούμε τότε να αρχίσουμε να συνεργαζόμαστε με το παιδί μας, για να βάλουμε τα πράγματα πίσω στο ράφι: μπορεί να φέρει εκείνο ένα μέρος και εμείς το άλλο. Τότε μπορούμε να χτίσουμε πάνω σε αυτή τη βάση, ενθαρρύνοντάς το να βάλει κάτι πίσω, για παράδειγμα αγγίζοντας με την παλάμη μας το ράφι όπου ανήκει. Σταδιακά θα τα δούμε να τακτοποιούν τα πράγματα όλο και περισσότερο μόνα τους.

Μπορεί να μην το κάνουν αυτό κάθε μέρα, όπως κι εμείς δεν έχουμε κάθε μέρα όρεξη να μαγειρέσουμε. Αντί να επιμείνουμε να το κάνουν, μπορούμε να πούμε: «Θέλεις να το κάνω εγώ; Εντάξει, θα μεταφέρω εγώ αυτό κι εσύ εκείνο».

Ακόμα και τα μεγαλύτερα παιδιά μπορεί να χρειάζονται βοήθεια, για να χωρίσουν μια δραστηριότητα σε διαχειρίσιμα μέρη. «Ας βάλουμε πρώτα τα τουβλάκια πίσω και μετά θα ασχοληθούμε με τα βιβλία».

Εάν ένα παιδί έχει ήδη προχωρήσει στην επόμενη δραστηριότητα, συνήθως δεν διακόπτω τη συγκέντρωσή του. Αντίθετα, τακτοποιώ τη δραστηριότητα μόνη μου, προσφέροντας έτσι ένα παράδειγμα στο παιδί για το τι να κάνει την επόμενη φορά. Μπορεί να μη μας κοιτάζουν όντως να το κάνουμε, αλλά είναι πιθανό να μας βλέπουν με την άκρη του ματιού τους ή ασυνείδητα να αφομοιώνουν αυτό που κάνουμε.

5. Δείξτε, δείξτε, δείξτε

Το παιδί μαθαίνει πολλά παρατηρώντας εμάς και τους άλλους ανθρώπους γύρω του. Έτσι, μπορούμε να σκεφτούμε πώς ένα μικρό παιδί θα μπορούσε να τα καταφέρει και να δείξουμε αυτόν τον τρόπο για να τον μιμηθεί – για παράδειγμα, σπρώξτε μια καρέκλα και με τα δύο σας χέρια, αποφύγετε να καθίσετε σε ένα χαμηλό τραπέζι ή ένα ράφι και μεταφέρετε μόνο ένα πράγμα κάθε φορά.

6. Επιτρέψτε διαφορετικές χρήσεις των υλικών, αλλά επέμβετε όταν χρησιμοποιούνται ακατάλληλα

Ένα παιδί θα εξερευνήσει δραστηριότητες με διάφορους τρόπους (και συχνά με τρόπους που δεν θα περιμέναμε). Δεν θέλουμε να περιορίσουμε τη δημιουργικότητά του, παρεμβαίνοντας για να το διορθώσουμε. Εάν δεν βλάπτει τα υλικά, τον εαυτό του ή κάποιον άλλο, τότε δεν χρειάζεται να το διακόψουμε. Θα μπορούσαμε ίσως να το έχουμε στο μυαλό μας για να του δείξουμε τον σκοπό του αντικειμένου μια άλλη στιγμή. Για παράδειγμα, εάν ένα παιδί χρησιμοποιεί ένα ποτιστήρι για να γεμίσει έναν κουβά, θα μπορούσαμε να του δείξουμε κάποια άλλη στιγμή πώς χρησιμοποιούμε το ποτιστήρι για να ποτίσουμε τα φυτά.

Ωστόσο, εάν το παιδί χρησιμοποιεί τα αντικείμενα με ακατάλληλο ή επικίνδυνο τρόπο, μπορούμε ήπια να επέμβουμε. Για παράδειγμα: «Δεν μπορώ να σε αφήσω να χτυπήσεις αυτό το ποτήρι πάνω στο τζάμι». Θα μπορούσαμε τότε να του δείξουμε πως τα ποτήρια τα χρησιμοποιούμε για να πίνουμε ή να του δείξουμε μια δραστηριότητα που του επιτρέπει να ασκήσει την ίδια δεξιότητα, για παράδειγμα, χτυπώντας ένα τύμπανο ή κάνοντας μια δραστηριότητα με ένα μικρό σφυρί και καρφιά.

7. Προσαρμόστε τη στο επίπεδό του

Συχνά τροποποιούμε μια δραστηριότητα, για να την κάνουμε ευκολότερη ή δυσκολότερη. Για παράδειγμα, εάν το παιδί δυσκολεύεται να βάλει κομμάτια σε τρύπες αντίστοιχου σχήματος, μπορούμε να κρατήσουμε μόνο τα ευκολότερα σχήματα (π.χ. έναν κύλινδρο). Μπορούμε να αυξήσουμε το επίπεδο δυσκολίας σταδιακά, προσθέτοντας μερικά ακόμα σχήματα, καθώς το παιδί ασκείται περισσότερο.

Για τα μικρότερα παιδιά, όταν μία δραστηριότητα αποτελείται από λιγότερα αντικείμενα, συχνά είναι πιο εύκολο να συγκεντρωθούν. Για παράδειγμα, στην τάξη μου, έχουμε συνήθως πέντε έως οκτώ ζώα στον ξύλινο αχυρώνα μας, ο οποίος χρησιμοποιείται συνεχώς. Μπορούμε να προσθέσουμε περισσότερα αντικείμενα καθώς μεγαλώνει το παιδί.

8. Ταξινομήστε τις δραστηριότητες στα ράφια από τον χαμηλότερο στον υψηλότερο βαθμό δυσκολίας

Τοποθετώντας τις δραστηριότητες στο ράφι με σειρά αυξανόμενης δυσκολίας από τα αριστερά προς τα δεξιά, βοηθάμε το παιδί να περάσει από ευκολότερες σε πιο δύσκολες δραστηριότητες. Ακόμα, εάν βρει μια δραστηριότητα δύσκολη, μπορεί να επιστρέψει στην προηγούμενη.

9. Χρησιμοποιήστε πράγματα που ήδη έχετε

Δεν υπάρχει λόγος να αγοράσετε όλο το υλικό που θα δείτε σε αυτό το βιβλίο. Τα παραδείγματα αυτά έχουν σκοπό να σας δώσουν μια ιδέα για τους τύπους δραστηριοτήτων που ενδιαφέρουν τα παιδιά αυτής της ηλικίας. Παρόμοιες δραστηριότητες μπορούμε να δημιουργήσουμε από πράγματα που έχουμε ήδη στο σπίτι.

Να μερικά παραδείγματα:

- Εάν το παιδί ενδιαφέρεται για το πώς μπαίνουν τα κέρματα σε μία σχισμή, αντί να αγοράσετε ένα ειδικό κουτί, δημιουργήστε μια στενή σχισμή σε ένα κουτί παπουτσιών και πάρτε μερικά μεγάλα κουμπιά, για να τα περάσει το παιδί από την τρύπα.
- Εάν το παιδί ενδιαφέρεται να περνάει χάντρες σε ένα κορδόνι, μπορεί να περάσει ζυμαρικά (πένες) σε ένα κορδόνι παπουτσιού με έναν μεγάλο κόμπο στο τέλος.
- Εάν το παιδί ενδιαφέρεται να ανοίγει και να κλείνει, πάρτε παλιά βάζα και ξεπλύντε τα, έτσι ώστε το παιδί να μάθει να βγάζει και να βάζει τα καπάκια. Χρησιμοποιήστε παλιά πορτοφόλια ή πορτοφόλια με διαφορετικά είδη κλεισίματος. Κρύψτε μερικά διασκεδαστικά μικροαντικείμενα μέσα, για να τα ανακαλύψει το παιδί.

10. Προσέξτε τα μικρά κομμάτια και τα αιχμηρά αντικείμενα

Οι δραστηριότητες Μοντεσσόρι συχνά περιλαμβάνουν αντικείμενα με μικρά μέρη ή μπορεί να περιλαμβάνουν μαχαίρια ή ψαλίδια. Αυτές οι δραστηριότητες πρέπει πάντα να γίνονται με επίβλεψη. Δεν χρειάζεται να στεκόμαστε από πάνω τους, συνεχίζουμε όμως να παρακολουθούμε ήρεμα, για να βεβαιωθούμε ότι τα αντικείμενα χρησιμοποιούνται με ασφαλή τρόπο.

ΠΩΣ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΕΤΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Τα μικρά παιδιά επιλέγουν γενικά με τι να παίξουν σύμφωνα με αυτό που τα ενδιαφέρει εκείνη τη στιγμή.

Επομένως, αντί να τοποθετήσετε απλώς μια δραστηριότητα στο ράφι, προτείνω να αφιερώσετε μερικά λεπτά για να την οργανώσετε ώστε να γίνει ακόμα πιο ελκυστική στο παιδί.

- 1. Τοποθετήστε τη δραστηριότητα σε ένα ράφι.** Αντί να αποθηκεύετε δραστηριότητες σε κούτες παιχνιδιών, είναι καλύτερο να αφήνετε ένα μικρό παιδί να βλέπει τι είναι διαθέσιμο, βάζοντας μερικά πράγματα σε ένα ράφι.
- 2. Κάντε τη ελκυστική.** Η τοποθέτηση μιας δραστηριότητας σε ένα καλάθι ή έναν δίσκο μπορεί να την κάνει περισσότερο ελκυστική για ένα παιδί. Εάν το παιδί δεν φαίνεται πλέον να ενδιαφέρεται για τη δραστηριότητα, καμιά φορά η αλλαγή του δίσκου μπορεί το κάνει να αλλάξει γνώμη.
- 3. Δείξτε ποια αντικείμενα πάνε μαζί.** Ένας δίσκος ή ένα καλάθι κρατά όλα τα απαραίτητα για μια δραστηριότητα αντικείμενα μαζί. Για παράδειγμα, σε έναν δίσκο με πλαστελίνη μπορούμε να συμπεριλάβουμε ένα δοχείο όπου αποθηκεύουμε την πλαστελίνη, εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να της δώσουν μορφή, να την κόψουν και να κάνουν σχέδια, αλλά και ένα πανί ή σουπλά για να προστατεύσουμε το τραπέζι.
- 4. Προετοιμάστε τα πάντα ώστε το παιδί να μπορεί να δουλέψει ανεξάρτητο.** Σε μια γωνιά ζωγραφικής, μπορούμε να κρεμάσουμε την ποδιά σε ένα γαντζάκι από τη μία πλευρά του καβαλέτου και να κρεμάσουμε ένα υγρό πανί από την άλλη, έτοιμο για να καθαρίσει το παιδί λεκέδες από μπογιά, να σκουπίσει τα χέρια του ή να καθαρίσει το καβαλέτο στο τέλος. Θα μπορούσε, επίσης, να υπάρχει ένα καλάθι με καθαρές κόλλες χαρτί, ώστε να μπορεί να τις πάρει μόνο του, και μια πτυσσόμενη απλώστρα με μανταλάκια όπου θα μπορεί να κρεμάσει τους πίνακές του για να στεγνώσουν. Τα μικρότερα παιδιά θα χρειαστούν κάποια βοήθεια, αλλά σταδιακά θα είναι σε θέση να φέρουν εις πέρας όλο και περισσότερα μόνο τους.
- 5. Αποσυναρμολογήστε τη δραστηριότητα.** Μια ολοκληρωμένη δραστηριότητα είναι λιγότερο ελκυστική σε ένα μικρό παιδί από μία που δεν είναι ολοκληρωμένη. Αποσυναρμολογήστε τη δραστηριότητα προτού την επιστρέψετε στο ράφι. Βάλτε τα εξαρτήματα σε ένα μπολ στα αριστερά (ας πούμε, τα κομμάτια του παζλ) και τη δραστηριότητα στα δεξιά (την άδεια βάση του παζλ). Η παρακολούθηση της κίνησης από τα αριστερά προς τα δεξιά αποτελεί έμμεση προετοιμασία για την ανάγνωση.

ΠΩΣ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΕΤΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- δίσκος
- μη ολοκληρωμένη
- από τα αριστερά προς τα δεξιά
- από χαμηλότερο προς υψηλότερο βαθμό δυσκολίας κατά μήκος στο ράφι
- στο ύψος του παιδιού
- όμορφη και ελκυστική
- τόσο δύσκολη ώστε να αποτελεί πρόκληση, ούτε πολύ εύκολη ούτε πολύ δύσκολη
- περιλαμβάνει όλα όσα θα χρειαστεί το παιδί
- αντικείμενα που το παιδί μπορεί να διαχειριστεί μόνο του

1. ΝΕΡΟΜΠΟΓΙΑ

Σε έναν δίσκο:

- πινέλο ακουαρέλας
- βαζάκι με μικρή ποσότητα νερού
- νερομπογιά σε μεγάλη πλάκα (ξεκινήστε με ένα χρώμα, αν μπορείτε να βρείτε μεμονωμένο, ώστε τα χρώματα να μην ανακατεύονται)

Συμπεριλάβετε επίσης:

- κάτι (π.χ. ένα πλαστικό σουπλά) για την προστασία του τραπεζιού
- ένα φύλλο χαρτί (ελαφρώς πιο χοντρό από το απλό χαρτί, ακουαρέλα)
- ένα πανάκι για τις πιτσιλιές

2. ΣΤΡΩΣΙΜΟ ΤΡΑΠΕΖΙΟΥ

Μπορούμε να δείξουμε στο παιδί πώς στρώνουμε το τραπέζι, παρέχοντας τα εξής:

- ένα γυάλινο ποτήρι, αρκετά μικρό για να το χειριστεί ένα νήπιο
- ένα μπουλ ή ένα πιάτο
- ένα μικρό πιρούνι και ένα μικρό κουτάλι (και μαχαίρι αν το παιδί σας το χρησιμοποιεί)

Επίσης:

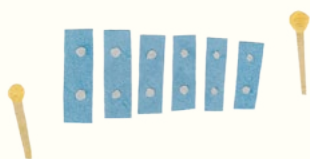
- ένα σουπλά με αντίστοιχα σχέδια για τη θέση του πιρουιού, του κουταλιού, του μαχαιριού, του μπουλ και του ποτηριού

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΤΕ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΜΟΝΤΕΣΣΟΡΙ ΚΑΙ ΓΙΝΕΤΕ ΠΙΟ ΗΡΕΜΟΙ, ΕΥΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΓΟΝΕΙΣ.

Ήρθε η ώρα να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουμε τα μικρά παιδιά. Χρησιμοποιώντας τις αρχές και τα εργαλεία της μεθόδου Μοντεσσόρι, η Simone Davies μας δείχνει πώς να μετατρέψουμε τη ζωή μας με παιδιά 1-3 ετών σε μια χαρούμενη και δημιουργική περίοδο για όλη την οικογένεια. Με εκατοντάδες συμβουλές και παραδείγματα, φωτογραφικό υλικό και χρήσιμες λίστες, θα μάθετε πώς:

- **Να παραμένετε ήρεμοι όταν το παιδί δεν είναι** και να θέτετε όρια με αγάπη, σεβασμό και κατανόηση
- **Να βλέπετε τον κόσμο μέσα από τα μάτια του παιδιού**
- **Να διαμορφώσετε κατάλληλα το σπίτι σας** και να απαλλαγείτε από την ακαταστασία
- **Να οργανώσετε μοντεσσοριανές δραστηριότητες**
- **Να μεγαλώσετε ένα ανεξάρτητο παιδί** που του αρέσει να μαθαίνει μέσα από την εξερεύνηση και την ανακάλυψη

Ένας πολύτιμος πρακτικός οδηγός ώστε να δημιουργήσετε το ιδανικό περιβάλλον για την πνευματική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού σας.

Library Journal

ISBN:978-618-03-2463-1

9 786180 324631

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82463